

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 774
van **CATHY COUDYSER**
datum: 21 april 2020

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Kustbescherming - Zandmotor

In haar beleidsnota Mobiliteit en Openbare Werken 2019-2024 stelt de minister dat stormen, in combinatie met de getijdenwerking, een van de belangrijkste natuurlijke bedreigingen vormen in de Noordzeeregio en dat het daarom noodzakelijk is om de kust tegen stormvloed te beschermen. Een stijgende zeespiegel vormt een extra uitdaging om onze kust blijvend te beschermen. Het complex project Kustvisie onderzoekt welke aanpak nodig is om onze kust en het achterland ook op lange termijn te beschermen tegen de zeespiegelstijging. In het Vlaamse regeerakkoord wordt bijkomend verduidelijkt dat inzake investeringen in kustverdediging ruimte zal worden gegeven aan natuurlijke processen en dat de kustgemeenten hierbij zouden betrokken worden.

Begin dit jaar werden we geconfronteerd met verschillende voorjaarsstormen die duidelijke sporen nagelaten hebben aan de kust. De kliffen die aldus ontstaan, worden traditioneel weggewerkt door zand op te halen in de Noordzee en deze op de kustlijn op te spuiten. Vanuit natuurorganisaties wordt al enige tijd gepleit voor de frequentere toepassing van natuurlijke kustverdedigingstechnieken.

In een artikel in De Standaard van 11 februari 2020 heeft de directeur Infrastructuur van afdeling Kust van het Vlaamse agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) aangegeven dat het agentschap de natuurlijke aanpak ernstig neemt en dat er alternatieven voor zandsuppletie onderzocht worden zoals de zandmotor, een techniek waarbij een zandbank in de vorm van een schiereiland kunstmatig wordt aangelegd door een grote hoeveelheid zand in één keer voor de kust te droppen.

Uit het antwoord van toenmalig bevoegd Vlaams minister Ben Weyts op schriftelijke vraag nr. 290 van 27 november 2017 kan bovendien worden afgeleid dat er begin 2018 een studie zou worden opgestart om het eventuele efficiëntievoordeel van een zandmotor te onderzoeken en na te gaan waar zich mogelijke locaties bevinden voor de gehele kustlijn. Uit zijn antwoord op schriftelijke vraag nr. 1440 van 14 september 2018 blijkt dat de studie effectief is opgestart in het voorjaar van 2018 en dat deze een inzicht moet verschaffen in de vraag of het morfologisch zinvol is om langs de Vlaamse kuststrook in een alternatieve suppletiemethode onder de vorm van een zandmotor te voorzien. De studie is op dat moment volop in uitvoering door het Waterkundig Laboratorium. De resultaten van deze studie zouden de kansen en hinderpalen van deze methode moeten aantonen. Indien de conclusies positief zijn, zou verder onderzocht worden wat de volgende stappen zijn om tot een concreet uitvoeringsontwerp te komen.

In haar antwoord van 5 maart 2020 op vragen om uitleg nr. 1396 en 1499 gaf de minister aan dat zij de suggestie van de zandmotor zeker mee in overweging wenst te nemen en

dat zij samen met haar Nederlandse collega's, waarmee zij binnenkort zou samenzitten, zou kijken of dat een meerwaarde kan zijn.

1. Werd de aangekondigde studie rond efficiëntievoordeel van een zandmotor intussen opgeleverd? Zo ja, kan de minister de belangrijkste conclusies van deze studie (concrete kansen én hinderpalen) toelichten?
2. Zal de piste van de zandmotor verder uitgewerkt worden? Zo ja, welke locaties langs de kustlijn zijn volgens de studie het meest geschikt om deze methode te concretiseren? Is/zijn er reeds concre(e)t(e) uitvoeringsontwerp(en) in opmaak?
3. Heeft de minister intussen reeds de mogelijkheid gehad om over de toepassing van de zandmotor aan de Vlaamse kust van gedachten te wisselen met haar Nederlandse collega's? Waartoe heeft deze gedachtewisseling tot op heden concreet geleid?

ANTWOORD

op vraag nr. 774 van 21 april 2020

van **CATHY COUDYSER**

1. Deze studie van het Waterbouwkundig Laboratorium moet gezien worden als een eerste verkennende studie om de mogelijkheden van een zandmotor langs de Vlaamse kust te onderzoeken. Bij aanleg van een zandmotor wordt in één maal een zeer grote hoeveelheid zand aangebracht tot een schiereiland aan het strand, waarbij vervolgens op de natuurlijke dynamische effecten van getij, golfslag en wind gerekend wordt om dit zand te verspreiden over de aanliggende stranden. Dit extra zand moet zorgen voor een verhoogde kustveiligheid en de zandverliezen in erosieve zones compenseren en kan een alternatief zijn voor het huidige kustonderhoud via veel kleinschaligere maar frequenter uitgevoerde suppleties op de stranden.
In eerste instantie werd onderzocht welke delen van onze kust in aanmerking kunnen komen voor een grootschalige zandsuppletie, type zandmotor. Deze studie hield hierbij rekening met 4 criteria, namelijk de kustveiligheid, natuur, recreatie en de nabijheid van havens omdat deze aspecten een belangrijke rol spelen in het succes of bedreiging van dergelijke zandmotor. Langs onze kust werden verschillende mogelijke locaties aangeduid waar een zandmotor een kansrijke oplossing kan zijn, echter zijn hieraan verschillende knelpunten gekoppeld zoals zandoverlast door wind en zwemveiligheid.
Vervolgens werd een inschatting gemaakt van het morfologisch gedrag van deze constructie onder invloed van de getijden en golfslag. De evolutie van deze zandmassa in de tijd bepaalt de levensduur maar ook de efficiëntie ten opzichte van klassieke strandsuppleties. De morfologische evolutie van dergelijke zandmotor evolueert zoals verwacht en is sterk afhankelijk van ontwerp en grootte.
De kosten-batenanalyse toonde tot slot aan dat de aanlegprijs hierbij een belangrijke rol speelt, waarvoor meer inzicht nodig is in enerzijds het ontwerp en anderzijds de prijszetting van dergelijke grote opdrachten.
2. Gelet op de voorzichtig positieve resultaten van de eerste inschattingsstudie is het zinvol om dit verder te onderzoeken. Via verfijnder modelinstrumentarium zullen de kansen voor een zandmotor langs onze kust verder onderzocht worden. Op vlak van ontwerp en levensduur zal hierbij ook rekening moeten gehouden worden met de lopende studie Kustvisie, die de toekomstige kustlijn bepaalt richting 2100, rekening houdend met een extreme zeespiegelstijging.
3. Op ambtelijk niveau is er uitwisseling van informatie over de zandmotor en wordt mee opgevolgd wat de resultaten zijn van dit grootschalige proefproject aan Nederlandse zijde. Deze ervaringen worden meegenomen bij de evaluatie van het nut en de kansen van een zandmotor langs onze kust.